

Svar på inspektionsmeddelande 2019/031045

Arbetsmiljöverket genomförde inspektion av hemtjänsten i Jordbro den 22 maj 2019. Observationerna från inspektionen sammanfattades i rubricerat inspektionsmeddelande. I meddelandet begär Arbetsmiljöverket svar senast den 8 november 2019. Efter begäran beviljades Haninge kommun anstånd till den 31 december 2019.

Nedan följer äldreförvaltningens svar på rubricerat inspektionsmeddelande.

1. Sam – Rutin förundersökning och riskbedömning utifrån arbetsmiljö hos och med hemtjänstkund

Arbetsmiljöverket har funnit att kommunens dokumenterade rutin för undersökning av arbetsförhållandena och bedömning av riskerna för våra arbetstagare att drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbete med och hos den enskilda hemtjänstkunden oavsett tidpunkt på dygnet behöver kompletteras.

Framställda krav

Kommunen ska komplettera och införa en rutin som säkerställer att undersökning av arbetsförhållandena genomförs och att risken för att kommunens arbetstagare ska drabbas av ohälsa eller olycksfall bedöms, gällande arbetsuppgifter/arbetsmoment/arbetsituationer med och hos den enskilda hemtjänstkunden. Av rutinen ska det framgå att arbetstagarnas arbetsuppgifter/arbetsmoment/arbetsituationer ska undersökas under dygnets alla timmar och riskerna för ohälsa och olycksfall bedöms i ett tidigt skede, att undersökning och riskbedömning ska vara kontinuerligt återkommande samt göras när förhållandena förändras. Av rutinen ska också framgå att risker och åtgärder ska beskrivas konkret, så att alla arbetstagare kan förstå och agera med utgångspunkt från dokumentationen. I rutinen ska anges hur undersökningen ska göras, vem som ska undersöka, riskbedöma samt vidta åtgärder och upprätta handlingsplaner. Rutinen ska dokumenteras skriftligt och kommunen ska se till att rutinerna är kända på arbetsställena och att kunskaperna om dessa rutiner hålls aktuella.

Svar

Äldreförvaltningen har kompletterat kommunens generella rutiner med en rutin kopplat till arbetsmiljön hos kunden i syfte att underlätta det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Grunden för att undersöka, riskbedöma, åtgärda och kontrollera arbetsmiljön hos kunden bygger på det övergripande regelverket i kommunen, men kompletteras med rutiner för de särskilda förhållanden som gäller hos kund, se bilaga 1.

I inspektionsmeddelandet framhålls att det behöver tas fram en instruktion avseende prioritering och stöd vid exempelvis flera samtidiga larm från kunder. Hemtjänsten Jordbro/Västerhaninge bedriver endast planerade insatser. Larm hanteras av en annan del av organisationen, varför frågan om instruktion för prioritering av larm inte är aktuell.

Genom de vidtagna åtgärderna anser kommunen att Arbetsmiljöverkets krav nu uppfylls.

2. SAM – Undersöka, riskbedöma, åtgärder och handlingsplan avseende arbete med och hos hemtjänstkund

Arbetsmiljöverket har funnit att kommunen inte har undersökt och riskbedömt arbetsförhållandena i verksamheten i arbetet med enskilda hemtjänstkunder och bedömt risker för ohälsa och olycksfall.

Framställda krav

- 1)
  - a) Kommunen ska komplettera undersökningar av arbetsförhållandena i verksamheten och bedöma risker för ohälsa och olycksfall i arbetet. Kommunen ska undersöka alla faktorer som kan påverka arbetsmiljö för de olika yrkeskategorierna i arbetet med olika hemtjänstkunder. Undersökningen och riskbedömningen ska omfatta minst följande faktorer:
    - i) arbetsbelastning,
    - ii) belastningsergonomi,
    - iii) våld och hot/psykiska påfrestningar,
    - iv) smitta,
    - v) kemikaliehantering,
    - vi) förekomst av rökning, husdjur (allergener) mm., samt
    - vii) trafiksäkerhet om resor med eller för hemtjänstkundens räkning är aktuella.

Undersökningen ska omfatta all tid som arbetet utförs och beakta att risker kan vara olika under delar av dygnet. Undersökningen ska också omfatta arbetet med och hos hemtjänstkund utanför bostaden om det förekommer. Av riskbedömningen ska framgå vilka riskerna är och om de är allvarliga eller inte. Riskbedömningen ska dokumenteras skriftligt.

- b) Kommunen ska, utifrån genomförda undersökningar och riskbedömningar, vidta de åtgärder som behövs på kort och lång sikt för att förebygga ohälsa och olyckor. För de åtgärder som inte genomförs omedelbart ska skriftligt dokumenterade handlingsplaner tas fram som anger vad som ska göras, när åtgärderna ska vara genomförda, vem som ska se till att de genomförs och vem som därefter kontrollerar att åtgärderna fått

avsedd effekt. Om en åtgärd är en instruktion som ska följas vid varje tillfälle som ett arbetsmoment utförs, ska denna instruktion dokumenteras skriftligt. Risker och åtgärder ska göras kända så att samtliga berörda arbetstagare kan undvika dessa risker.

- c) Utav dessa genomförda undersökningar och riskbedömningar ska kommunen skicka in fem (5) aidentifierade undersökningar, riskbedömningar samt handlingsplaner där konkreta åtgärder ska framgå.
  - d) Med anledning av det höga antalet hemtjänstkunder ska det i skriftliga dokumenterade handlingsplan/-er framgå när samtliga av kommunens undersökningar och riskbedömningar, med konkreta åtgärder i handlingsplan kommer vara genomförda. Prioritering av dessa ska även framgå av er skriftliga handlingsplan.
- 2)
- a) Kommunen ska se till att de personer som tilldelas uppgiften ska undersöka och riskbedöma arbetet med och hos hemtjänstkund vid Hemtjänst Jordbro, som kommer ingå i Västerhaninge hemtjänst, har arbetsmiljökunskaper. Kunskaperna ska minst omfatta:
    - i) De regler som har betydelse för arbetsmiljön i det arbete som ska utföras.
    - ii) Fysiska, organisatoriska och sociala förhållanden som innebär risker för ohälsa och olycksfall.
    - iii) Åtgärder för att förebygga ohälsa och olycksfall.
    - iv) Arbetsförhållanden som främja en tillfredställande arbetsmiljö.
  - b) Kommunen ska redovisa hur kraven i 2) a) uppfylls.

Svar

Undersökning, riskbedömning och handlingsplaner hos och med kund har genomförts i enlighet med de rutiner som tagits fram. 5 av de genomförda undersökningarna, riskbedömningar och handlingsplaner, se bilagorna 2-6.

Hur det fortsatta arbetet med undersökning, riskbedömning och framtagande av handlingsplan ska fortskrida har planlagts med utgångspunkt i en generell riskbedömning av olika typer av kundkategorier. Prioriterade är dels nya kunder och kunder vars arbetsmiljö bedöms utgöra en högre risk, se bilaga 7.

I syfte att säkerställa kunskaperna om de nya rutinerna, också i fråga om de följande punkterna, har utbildningar genomförts inom äldreförvaltningen av samtliga chefer och medarbetare som idag har arbetsmiljöuppgifter tilldelade. Huvudskyddsombud har inbjudits och deltagit vid utbildningstillfällena.

Rekrytering har skett av gruppchefer vilka kommer ha ansvar för arbetsmiljöuppgifter i sin roll. I introduktionsprogrammet för gruppcheferna ingår utbildning i kommunens arbetsmiljöarbete.

Långsiktigt säkerställer kommunen att de chefer och medarbetare som får arbetsmiljöuppgifter fördelade till sig har de kunskaper som krävs genom att tillhandahålla en arbetsmiljöutbildning.

Genom de vidtagna åtgärderna anser kommunen att Arbetsmiljöverkets krav nu uppfylls.

3. SAM – Tillbud och olyckor

Arbetsmiljöverket fann brister i rapportering av tillbud i verksamheten.

Framställda krav

Kommunen ska se till att alla arbetstagare känner till:

- att de ska rapportera tillbud, ohälsa och olycksfall,
- vad de ska rapportera som tillbud, ohälsa och olycksfall, samt
- hur de ska rapportera.

Kommunen ska säkerställa att bakomliggande orsaker till arbetsrelaterade tillbud, ohälsa och olycksfall undersöks och att det bedöms om det behövs åtgärder för att förhindra all liknande händelser eller situationer inträffar igen. Kommunen ska informera arbetstagarna om det som inträffat samt vilka åtgärder som vidtagits eller ska vidtas så att risker för ohälsa eller olycksfall kan förebyggas i fortsättningen.

Svar

Genom arbetet med kommunens rutiner inom det systematiska arbetsmiljöarbetet har det förtydligats de olika rollerna i arbetsmiljöarbete och vilka förväntningar som ligger på respektive roll, se bilaga 8.

Chefer med arbetsmiljöuppgifter fördelade till sig har fått utbildning i systematiken och såväl grunderna som de nyheter som arbetet med inspektionsmeddelandena har medfört. Därigenom har de också fått utbildning och information om systemet för anmälan av tillbud och olycksfall, KIA, samt hur utredning av tillbud och olycksfall ska ske.

Vidare har utbildningsmaterial tagits fram som ska användas i samband med APT. Utbildningsmaterialet tar utgångspunkt i medarbetarens roll i arbetsmiljöarbetet och omfattar samtliga delar. Därigenom kommer också området rapportering av tillbud och olyckor att behandlas.

Genom de vidtagna åtgärderna anser kommunen att Arbetsmiljöverkets krav nu uppfylls.

4. SAM – Undersökning och riskbedömning

Arbetsmiljöverket har funnit brister i den undersökning som genomfördes inför flytt till nya lokaler vad avser fysiska arbetsmiljörisker som kan finnas i de nya lokalerna.

Framställda krav

Kommunen ska genomföra en undersökning av den fysiska arbetsmiljön vid Jordbro/Västerhaninge hemtjänst. Undersökningen ska omfatta samtliga arbetsmiljöfaktorer som har betydelse för att arbetet ska utföras. De risker som identifieras ska bedömas skriftligt. Riskerna och riskbedömningen ska dokumenteras. De åtgärder som inte genomförs omedelbart ska skrivas in i en handlingsplan. I handlingsplanen ska anges när respektive åtgärd ska vara klar, vem som ansvarar för att åtgärden blir gjord och hur uppföljning av åtgärderna ska ske.

Svar

Ny skydds rond har genomförts i syfte att undersöka samtliga arbetsmiljöfaktorer. Riskerna har antecknats, bedömts och i de fall åtgärder som inte kunnat vidtas omedelbart antecknats i handlingsplan, se bilaga 9.

Genom de vidtagna åtgärderna anser kommunen att Arbetsmiljöverkets krav nu uppfylls.

5. Riskbedömning kemikalier- säkerhetsdatablad, förteckning

Arbetsmiljöverket har funnit att kommunen inte har bedömt om kemiska riskkällor såsom rengöringsmedel, kan orsaka ohälsa eller olycksfall samt fattat beslut om vilka förebyggande åtgärder som behövs. Kommunen har inte dokumenterat resultatet av riskbedömningen och besluten om riskreducerande åtgärder i en förteckning.

Framställda krav

- a) Kommunen ska förteckna de farliga kemiska produkter som ni använder. Av förteckningen ska också framgå produkternas farlighet, var de används och förvaras och vilka särskilda regler som gäller för produkten.
- b) Kommunen ska se till att det finns aktuella säkerhetsblad för de farliga kemiska produkter som hanteras i verksamheten.
- c) För var och en av de farliga kemiska produkterna ska ni utifrån rekommendationerna i säkerhetsbladet bedöma vilka skyddsåtgärder som ska vidtas vid olika delar av hanteringen. Resultatet av bedömningarna och besluten om åtgärder ska dokumenteras.
- d) Kommunen ska se till att de arbetstagare som hanterar de farliga kemiska produkterna får information om de aktuella riskerna samt om hur de ska skydda sig. Ni ska också se till att arbetstagarna följer de givna instruktionerna för hur skyddsutrustningen ska användas.

Äldreförvaltningen
Handläggare:
Ulf Olsson

2019-12-10
Dnr: ÄN 2019/178

Svar

Äldreförvaltningen har tagit fram en rutin kopplad till hantering av kemiska produkter och ämnen och tillhörande stöddokumentation, se bilaga 10.

Genom de vidtagna åtgärderna anser kommunen att Arbetsmiljöverkets krav nu uppfylls.

Haninge den 10 december 2019

Skyddsombud har tagit del av svaret

Siw Lidestål
Social- och äldredirektör

Hodan Habsay

Äldreförvaltningen

Handläggare:

Ulf Olsson

2019-12-10

Dnr: ÄN 2019/178

Förteckning bilagor:

Bilaga 1 Kompletterande rutin sam avseende arbete med och hos kund i dennes hem

Bilaga 1:1 Checklista kartläggning av risker i hemmiljö

Bilaga 2 – 6 A identifierade undersökningar, riskbedömningar och handlingsplaner

Bilaga 7 Prioritering av det fortsatta arbetet med riskbedömningar

Bilaga 8 Rollfördelning i det systematiska arbetsmiljöarbetet

Bilaga 9 Skydds rond hemtjänsten Jordbro/Västerhaninge

Bilaga 10 Rutin kemiska ämnen

Bilaga 10:1 Checklista Förteckning och riskbedömning kemikalier

